در «قاب‌کوچک» بخوانید
خندوانه‌ها زیر ذره‌بین

تک‌نگاری از امیر جدیدی و ۱۱سال بازیگری‌اش
قهرمان داش‌مشدی

www.jamejamdaily.ir

جام جم

روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران

شنبه ۲۲ آبان ۱۴۰۰ | ۷ ربیع‌الثانی ۱۴۴۳ | ۲۰ صفحه | سال بیست و دوم - شماره ۶۰۷۷ | استان تهران و البرز ۳۰۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۲۰۰۰ تومان | Saturday - November 13, 2021

۱۰

چرا تشکیل سریع شورای اجتماعی توسط رئیسی که در دولت‌های قبل جنبه تشریفاتی داشت اتفاق مهمی است؟

آسیب‌های اجتماعی در انتظار کار ویژه دولت

۱۸

مادر آمد حیف دختر پیر شد

صفحه ویژه جام جم در استقبال از بازگشت پیکر مطهر شهید فاطمه اسدی پس از ۳۷ سال

عکس: صحنه‌ی زارع | ۲۰

مقایسه نرخ ابلاغی ۲۵ قلم کالای ضروری با قیمت‌های بازار و لزوم اقدامات نظارتی برای جلوگیری از گرانی

از قیمت‌گذاری تا بازار

شامگاه پنجشنبه بود که قیمت ۲۵ قلم کالای اساسی که ارز ترجیحی دریافت می‌کنند از سوی ستاد تنظیم بازار اعلام شد. اعلام قیمت کالا از سوی ستاد تنظیم بازار اقدام تازه‌ای نیست و کالاهای اساسی مشمول قیمت‌گذاری هستند و در ادوار گذشته نیز این موضوع را شاهد بودیم اما نکته قابل توجه اینجاست چرا با وجود اعلام رسمی قیمت از سوی دولت باز هم گرانی در بازار اتفاق می‌افتد. درباره چرایی این موضوع و این‌که چه اقدامی برای نظارت آن انجام شود گزارشی تهیه کردیم که جزییات آن را در ادامه می‌خوانید...

۳

کارگردان و بازیگران سریال «روزگار جوانی» با حضور در جام جم از تجربه حضور خود در این سریال گفتند

روزگار جوان‌های امروزی

۶-۷

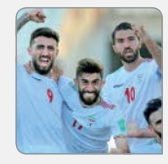

صید ۳امتیازی تیم ملی فوتبال در صیدا و حال خوبی که مردم ایران دارند

غلبه اراده بر شکست باد آورده!

۴

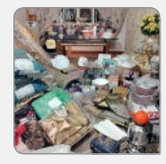

تهیه جهیزیه، این روزها حتی در بازار معروف تهران نیز کار آسانی نیست

جهاز نبران!

۱۳

گفت‌وگو با مدیر پروژه ربات انسان‌نمای انیماترونیک دانشگاه پیزای ایتالیا درباره توانایی‌های این ربات نوجوان

همدلی «اَبل» با اوتیسمی‌ها

۱۵

یادداشت

روح جمعی

کمیل خجسته
کارشناس مسائل سیاسی

آخرین آمارها نشان می‌دهد که ۵۸ درصد از جمعیت آمریکا واکسن زده‌اند. این در حالی است که دولت این کشور از همان ابتدای ماجرای کرونا تلاش داشت تا بر شرایط تحمیلی کرونا به هر روشی غلبه کند. حتی اگر یادتان باشد ماسک‌های دولت آلمان -متحد خودشان- را روی هوا دزدیدند و به آمریکا فرستادند. آنها با فایزر و جانسون‌اندجانسون و مدرنا اولین تولیدکننده‌ها و عرضه‌کنندگان واکسن بودند. اما با همه این حرف‌ها امروز میزان تلفات ناشی از کرونا روزانه ۱۲۰۰ نفر در این کشور است و این عدد تلفات در روز در حالی است که در آمریکا مشکلی به نام کمبود واکسن وجود ندارد. اما از سوی دیگر در جامعه ایرانی امروز ۸۰ درصد دوز اول واکسن را زده‌اند. ایرانی‌ها از همان روز اول کرونا بر سر ماجرای ماسک با تغییر رفتارشان در کارخانه‌ها، خیریه‌ها و جهادی‌ها ماسک به اندازه کافی تولید کردند. برای معضل اقتصاد و گرفتاری خانواده‌ها انواع و اقسام طرح‌های خیریه‌ای مانند مواسات را اجرا کردند. رهبرشان به خواندن دعای هفتم صحیفه سجادیه در این شرایط و پیوند به آسمان‌ها دعوت کرد و ده‌ها و صدها اقدام تا جامعه از این شرایط عبور کند و در نهایت امروز با تولید و واردات واکسن توانست به میزان کافی جامعه را ایمن کند که دیگر بعد از ادارات دولتی، صحبت از بازگشایی مدارس و دانشگاه‌ها می‌شود.

فارغ از مسائل پزشکی، اعداد در این دو جامعه به ما چه می‌گویند؟ امروز با آمریکایی‌هایی روبه‌رو هستیم که مشکل بزرگ‌شان برای کنترل پاندمی در سطح ملی واکسن‌نزدن است. جامعه‌ای که جدا از مباحث عقیدتی و سیاسی از ترس این‌که مبادا بلای پیشین نسل‌کشی برایش تکرار شود واکسن نمی‌زند. امروز آمریکا ۲۰ درصد با استاندارد جهانی برای این‌که زنجیره کرونا در سرزمین‌اش قطع شود فاصله دارد. جامعه آمریکایی زود به هسته سخت مخالفت در یک حرکت جمعی رسید. شبیه این اتفاق‌ها در ماجراهای دیگری مثل انتخابات ریاست‌جمهوری هم افتاد. نماد مهم آن روزها اشغال کنگره شد. پایین آوردن و شکستن مجسمه‌های فرماندهان جنگ‌های داخلی و ... نیز نمونه‌های مشابهی از نمایش حرکت‌های جمعی جامعه می‌کند. شهید مطهری از این پدیده به نام روح جمعی یاد می‌کند. روح جمعی چیزی است که بر تمام اعضای جامعه حاکم است و بر همه گرایش‌ها، عواطف و تفکرات انسانی از زندگی اثر می‌گذارد.

روح جمعی است که سه عنصر مهم وحدت، پیوند نسلی و رفتار جمعی را در جامعه شکل می‌دهد و وقتی ناتوان می‌شود موجب فروپاشی فرهنگی و از بین رفتن هویت جمعی می‌شود. فروپاشی فرهنگی موجب گسست اجتماعی و آغازگر دومینوی سقوط یک کشور است و برعکس آن‌که روح جمعی بالایی دارد به قول فوکو وقتی «همه ملت» با هم هستند توانایی غلبه بر سخت‌ترین مشکلات را خواهد داشت. حالا فارغ از پمپاژهای رسانه‌های سیاه، کدام جامعه در حال پیشروی است؟ آمریکایی که روح جمعی‌اش چنین سرگردان است یا ایرانی که زیر سخت‌ترین فشارهای آمریکا و وجود مشکلات و گرفتاری‌های داخلی، اتفاقات بزرگی از تشییع حاج قاسم تا مواسات و واکسن و مشارکت در انتخابات و... رقم زده است؟

دلنوشته

روضه مادر گمشده

محمدمهدی همت
فرزند شهید همت

یک: بعضی چیزها هستند در تاریخ که یکی‌شان هم زیاد است. بعضی چیزها که کمر قطورترین کتاب‌های تاریخ هم زیر بار آنها خم می‌شود؛ مثلا مادر مفقودالاثر برای تمام تاریخ، یکی هم زیاد بود. حالا دوباره یک نفر، یک عمر به دنبال مادرش، خاک را جست‌وجو کرده است.

مگر ما یک فاطمه نداشتیم در تاریخ؟ مگر کم گریه کردیم برای آن زنی که بین آن همه نامحرم بود؟ مگر قرارمان صد پسر در خون بغلتد گم نگردد دختری نبود؟ حالا چرا این قصه‌ها را برای ما تعریف می‌کنید؟

من که روضه‌خوان نیستم و خیلی حرف‌ها از دهان قلم من، بزرگ‌تر است اما این همه گفتند و شنیدیم و شنیدید، چرا دوباره یکی باید بیاید و دم دروازه فاطمیه برای‌مان روضه مادر بخواند؟

دو: بعضی چیزها هستند توی تاریخ که با همه چیز فرق دارند؛ مثلا ما در زندگی‌مان خیلی مادر دیده بودیم که چشم به راه فرزند بودند، ۴۶ هزار جفت چشم مادرانه که یکی‌شان مادربزرگ مادری خودم بود. دیده بودیم به سمت سر کوچه باز و بسته می‌شدند و حالا یکی آمده و می‌گوید یک جفت چشم هست که با همه چشم‌ها فرق می‌کند.

یک جفت چشم دخترانه که سی و چند سال به یک چارچوب فلزی‌ای دوخته شده بود که روزی مادر از آن بیرون زده و قرار بود زود برگردد. خودش که برنگشت هیچ، خبری هم از او نیامد. آنقدر که وقتی آمدند و گفتند این استخوان‌هایی که در این جعبه چوبی است مال مادرت است، آن چشم‌ها به گریه افتادند.

برای این‌که از دیدن یک جنازه خوشحال شوی یا باید مثل سنگ شده باشی یا مثل باران. او معلوم بود باران است، از قطره‌های روی صورتش معلوم بود.

سه: بعضی چیزها هستند در تاریخ که هیچ‌وقت اثرشان از بین نمی‌رود؛ مثلا اثر زخمی که روی چشم‌های دختری افتاده که گهواره‌ای خالی را سی و چند سال تکان داده هیچ‌وقت خوب نمی‌شود.

می‌گویند خاک سرد است، اما نه آن خاکی که روی گهواره و پستانک و لباس‌های نوزاد را می‌پوشاند. آن خاکی سرد است که سینه داغ دیده را می‌پوشاند. بله، بعضی چیزها هستند که یکی‌شان هم برای یک عمر زیاد است، مثل داغ!

آخ داغ، داغ، داغ... بله آقای قاضی، اگر سینه سوخته ما خوب شد، سینه سوخته آن زن هم خوب می‌شود.

چهار: اینها را گفتیم اما بعضی چیزها هستند که هم کم‌اند و هم زیادند. مثلا با خودم فکر می‌کنم برای چهارپاره استخوان زنی که سی و چند سال توی قبری که خودش برای خودش کنده بوده خوابیده، برای زنی که کلی شکنجه شده و روی آرامش ندیده، برای زنی که استخوان‌های گلوله خورده‌اش ترک برداشته یک مادر شهید رشیده کافی بود تا بیاید و کفن کند و تربت و گلاب بپاشد. لازم نبود همسر شهید همدانی و مادران شهیدان عسکری و حدادیان و قاسمی و میانلو بیایند. بعد حساب می‌کنم برای بلند کردن این همه داغ و زخم از توی کاور تفحص و چیدن یکی یکی استخوان‌ها لای کفن، آن هم زنی که صدای گریه‌های نوزادش در گوش‌اش پیچیده و هیچ کاری از دستش برنیامده و تمام مادرهای دنیا هم جمع شوند کم است. برداشتن این داغ کار یکی دو نفر نیست. برداشتن این داغ یک اربعین روضه است.

پنج: بعضی چیزها هستند که هزارتایشان هم کم است؛ مثلا دلیل برای آدمی که نمی‌خواهد مظلومیت یکی دیگر را بپذیرد.

چندتا از این گل‌ها باید در باغچه‌های باور کاشت تا ثمر بدهد؟

عکس‌اش را به مادرم نشان دادم. مادرم که معلمی بود در پاوه، مادرم که همان سال‌ها و در همان خاک با معلمی دیگر که بعدها فرمانده سپاه پاوه شد، یعنی پدرم آشنا شده بود، پرسیدم می‌شناسید؟

بغض کرد. گفت: «خاک ما از این گل‌ها کم دارد؟ از پدرت بپرس، ما از این آتش‌ها زیاد به خرمن‌مان افتاده است!»

نگاه

تفکر درون‌زا مبنای توفیقات اخیر

مهدی طغیانی
عضو کمیسیون اقتصادی مجلس

جنس تغییرات صورت گرفته در حوزه اقتصادی در روزهای اخیر تا حدودی متفاوت است، البته بخشی از این تغییرات جزو سیاست‌های کلان نظام بوده و فقط مربوط به دولت قبل یا دولت فعلی نیست. مثلا در این زمینه می‌توان به موضوع عضویت دائمی ایران در اجلاس شانگهای اشاره کرد که این موضوع جزو سیاست‌های کلی نظام بوده که ما به پیمان‌های منطقه‌ای به ویژه پیمان‌هایی که مستقل هستند و می‌توانند در شرایط دشواری که جریانات غربی به خصوص آمریکا برای کشورمان مشکلاتی را ایجاد کنند بپیوندیم؛ لذا اتفاقاتی مانند عضویت در این اجلاس‌ها می‌تواند کمک‌کننده باشد.

لذا این موارد سیاست کلی نظام برای پیوستن به پیمان‌های جهانی بوده که در دولت سیزدهم دنبال شده است اما موارد دیگری همچون آزادسازی ۳/۵ میلیارد دلار در همین دولت پیگیری شده و به نتیجه هم رسیده است؛ بنابراین نوع رفتارهای این دولت و برگزاری انتخابات برای دنیا پیام دارد و نشان می‌دهد به‌رغم فشاری که به مردم می‌آید، دموکراسی در ایران تعیین کننده و مردم‌سالاری حاکم است.

از سوی دیگر در این دولت تلاش‌هایی جدی صورت گرفته و واقعیت این است که همه آنها به نتیجه نرسیده چراکه دولت هنوز به ثبات کامل نرسیده است؛ تغییر و تحولات دولتی هنوز در حلقه اول و دوم قرار دارد و به طور مثال هنوز مجموعه کابینه برای وزرا تکمیل نشده و حلقه دوم که شامل معاونان وزرا و مدیران سازمان‌هاست کماکان تغییر نکرده‌اند؛ حلقه سوم و چهارم هم همچنان مربوط به دولت قبل است. بنابراین این‌که توقع داشته باشیم دولت تمام آنچه مد نظرش بوده در ۱۰۰ روز اخیر پیاده کند، درست نیست و اینچنین هم نبوده است؛ لذا ما هنوز با آن وضعیت مطلوب که توقع می‌رود دولت جدید و مستقر انجام دهد، فاصله داریم.

با این حال دولت سیزدهم در همین ایام توفیقات خوبی داشته و پیش‌بینی ما برای اقتصاد ایران مثبت است. ما رشد اقتصادی مثبت را از زمستان سال گذشته آغاز کردیم که در بهار و تابستان هم ادامه داشته‌است؛ هرچند به صورت کند پیش رفته اما پیش‌بینی ما این است که سال ۱۴۰۰ اقتصاد ایران با سرعت بهتری رشد کند.

نکته دیگر این است یک پارادایم فکری در دولت گذشته وجود داشت مبنی بر این‌که تا زمانی که توافق اصلی جریان پیدا نکند و ما به توافق نرسیم، امورات اصلاح نمی‌شود بنابراین می‌گفتند ما اول باید به سمت درست کردن مذاکره برویم سپس به داخل بپردازیم؛ لذا این تفکر بر سیاست‌های مختلف دولت و اقدامات و عملکرد آن سایه انداخته بود. حالا اما دولت جدید این پارادایم فکری را کنار گذاشته و اعلام کرده ما باید هر کاری که می‌توانیم در داخل انجام دهیم تا از گردنه‌های سخت تحریم‌ها عبور کنیم؛ بنابراین توفیقات فعلی هم ناشی از همین طرز تفکر است.

درنگ

تغییر قواعد نبرد

حنیف غفاری
دبیر گروه بین‌الملل

کاخ سفید و بسیاری از استراتژیست‌های مطرح دو حزب سنتی آمریکا، تمرکز ویژه‌ای روی کلیدواژه جنگ ترکیبی کرده‌اند. جنگ ترکیبی، ترجمانی از همان استراتژی فشار حداکثری یا منازعه حداکثری با یک کشور محسوب می‌شود. واقعیت این است رئالیست‌های قرن بیستم در حوزه روابط بین‌الملل، نگاه خاصی به سه کلیدواژه دولت، میلیتاریسم و قدرت داشتند. آنها معتقد بودند قدرت دولت‌ها (که رئالیست‌ها آنها را بازیگران مسلط و قاطع تلقی می‌کنند)، منبعث از توانایی بالقوه و بالفعل نظامی و قدرت بازدارندگی و اقدام نظامی آنها در برابر دیگر بازیگران است. در این رقابت پنهان و پیدا، دولتی که بتواند ابزارهای نظامی را در مسیر تغییر محاسبات استراتژیک و تاکتیکی به کار گیرد، برنده قطعی منازعه خواهد بود. در آن زمان، مفاهیمی مانند جنگ اقتصادی و جنگ غیرنظامی و متعاقبا، دفاع غیرنظامی یا پدافند غیرعامل تحت‌تاثیر قرائت خاص رئالیست‌ها از مقولات جنگ و دفاع قرار گرفت.

پس از پایان جنگ جهانی دوم در نیمه قرن بیستم، نهادها و سازمان‌های بین‌المللی نیز تحت تاثیر اراده طرف‌های پیروز در این نبرد خانمانسوز شکل گرفتند. به عبارت بهتر، قدرت نظامی محض به مقیاس و خط‌کشی برای سنجش قدرت واقعی یک کشور در جهان تبدیل شد. گرچه در همان دوران، بسیاری از نظریه‌پردازان، همسان‌سازی مطلق واژگان قدرت و نظامیگری با یکدیگر را نقد یا حتی نفی می‌کردند اما این انتقادات منجر به عقب‌نشینی دولت‌های غربی از تکمیل این منظومه خودساخته نشد؛ منظومه‌ای که باگذار بشریت به هزاره سوم در معرض فروپاشی قرار گرفته و شالوده آن (نظامیگری مطلق) دیگر نمی‌تواند تکیه‌گاهی مطمئن برای اضلاع و اجزای آن باشد. در اینجا درک بهتر و جامع‌تری از مفهوم جنگ ترکیبی پیدا می‌کنیم. دگردیسی در نگاه کلان به حوزه جنگ، قواعد و بایسته‌های پدافندی و دفاعی را دستخوش تغییرات عمده‌ای کرده است. همان‌گونه که مشخص است، ابهام، پیچیدگی و چند بعدی بودن، مهم‌ترین شاخصه‌های جنگ ترکیبی محسوب می‌شود. بدیهی است با دگردیسی در مفاهیم و مصادق جنگ و مورد توجه قرار گرفتن کلیدواژه جنگ ترکیبی، قواعد دفاعی و پدافندی نیز به طور طبیعی دستخوش تغییر می‌شوند. در این معادله، دفاع غیرعامل جایگاه بسیار پررنگی پیدا می‌کند، به گونه‌ای که خود به نماد قدرت کشورها در مواجهه با تهدیدات گوناگون تبدیل می‌شود. هر ساختار و مجموعه‌ای که تغییر قواعد نبرد و گذار از نگاه کلاسیک محض نسبت به این مقوله را نپذیرد، قطعا در جنگ ترکیبی دشمنان با خود آسیب‌پذیر خواهد بود؛ اصل مهمی که هرگز نباید آن را فراموش کرد.

امروز زمان آن رسیده است که با رصد هوشمندانه بازی دشمنان در ذیل استراتژی مقاومت فعال، چینش پازل‌های جنگ ترکیبی آنها علیه کشورمان را هدف قرار دهیم. فراموش نکنیم آمریکا و متحدانش، خود در عرصه جنگ ترکیبی و دفاع در برابر آثار و تبعات آن به‌شدت آسیب‌پذیر هستند.